

Enquête Ouders & Alcohol

Resultaten en eerste analyse

Drs. Mirjam Komen, 28 oktober 2020

Ter publicatie op 2 november 2020 op: www.ziendrinkendoetdrinken.nl

Met dank aan:

Wim van Dalen, Marleen Engelbarts, Martijn Planken, Koen Smit en Carmen Voogt

Alle mensen die geholpen hebben met pre-testen en met verspreiden

De ouders die tijd gemaakt hebben om de enquête in te vullen!

Ministerie van VWS

Inhoud

Introductie

Resultaten

Methodologie

Bronnen

Bijlage 1 De Enquêtevragen

Bijlage 2 Opmerkingen bij vraag 7

Bijlage 3 Opmerkingen bij vraag 8

Bijlage 4 Inhoudelijke reacties op de enquête

Introductie

In aanloop naar de campagne Zien Drinken Doet Drinken, vanaf november 2020, heeft de Alliantie Alcoholbeleid Nederland in september/ oktober 2020 een enquête ontwikkeld en verspreid: Ouders & Alcohol.

Het doel van de enquête is, een actueel beeld te vormen van de bereidheid van Nederlandse ouders om te stoppen of te minderen met het drinken van alcohol in de aanwezigheid van hun eigen, minderjarige kinderen. Deze bereidheid werd onderzocht met als startpunt informatie aan deze ouders, over conclusies uit het recente promotieonderzoek van Koen Smit (2020). Tevens is voor de Alliantie de wetenschappelijke onderbouwing middels een factsheet van het Trimbos Instituut (2018, 2020) uitgangspunt voor de campagne geweest.

In de enquête kregen 400 ouders van minderjarige kinderen informatie over de risico's volgens het onderzoek van Smit (2020). 63% procent van de ouders die alcohol drinken in het bijzijn van hun kinderen gaf daarop aan bereid te zijn om hiermee te stoppen of om dit te minderen.

In deze rapportage vindt u de resultaten per enquêtevraag, met een eerste analyse van deze resultaten. Tot slot is er een toelichting op de methodologie.¹

Resultaten

Hieronder staan de resultaten op de enquête per vraag beschreven. Zie voor een overzicht van de enquêtevragen: bijlage 1.

De resultaten op de vragen 1 tot en met 4 en 15 tot en met 18, zijn niet in dit document opgenomen. Het totale overzicht van de resultaten is te vinden in een apart Excelbestand (op aanvraag beschikbaar: '404 Resultaten Enquête Ouders en Alcohol'). In dit Excelbestand staan de figuren waarnaar in dit document wordt verwezen. De figuren die zijn opgenomen in dit document, zijn nog niet in een (apart) Excelbestand beschikbaar.

404 respondenten begonnen aan de enquête. 401 respondenten geven aan dat ze kinderen verzorgen die (gedeeltelijk) thuis wonen. 400 respondenten geven aan dat ze de vader- of de moederrol vervullen²: 179 vaders en 221 moeders.

¹ Ruwe resultaten zijn in zwart weergegeven en de verdere analyse en toelichting in blauw.

² Respondenten met (gedeeltelijk) thuiswonende kinderen tot en met 17 jaar met de vader- of moederrol worden verder in dit verslag vaders en moeders genoemd.

Vraag 5: Hoe vaak drinkt u alcohol? (Zie ook figuur 5.1, apart Excelbestand)

Door zeven respondenten overgeslagen (drie meer dan boven al zijn afgevallen). 397 respondenten geven antwoord: de meerderheid geeft aan *soms* te drinken.

40 ouders (10% van 400) geven aan *nooit* alcohol te drinken. **Minder dan 5% van de vaders geeft aan nooit te drinken.**

Figuur 5.1.1 Hoe vaak drinken 168 vaders?

Hoe vaak drinkt u alcohol? (Denk aan wijn, bier of andere drank met alcohol.)											Klik na beantwoorden op 'OK'.		
	Nooit		Zelden		Soms		Regelmatig		Vaak		Total	Weighted Average	
Q4: Ik ben vader/ vervul de vaderrol.	4,76%	8	19,64%	33	35,12%	59	32,74%	55	7,74%	13	100,00%	168	3,19
Total	4,76%	8	19,64%	33	35,12%	59	32,74%	55	7,74%	13	100,00%	168	
												Answered	168
												Skipped	0

Figuur 5.1.2 Hoe vaak drinken 212 moeders?

Hoe vaak drinkt u alcohol? (Denk aan wijn, bier of andere drank met alcohol.)											Klik na beantwoorden op 'OK'.		
	Nooit		Zelden		Soms		Regelmatig		Vaak		Total	Weighted Average	
Q4: Ik ben moeder/ vervul de moederrol.	14,15%	30	31,60%	67	30,66%	65	22,17%	47	1,42%	3	100,00%	212	2,65
Total	14,15%	30	31,60%	67	30,66%	65	22,17%	47	1,42%	3	100,00%	212	
												Answered	212
												Skipped	0

Vraag 6³: Hoe vaak drinkt u alcohol in het bijzijn van uw kind(eren)?

Vraag 6 is door 354 ouders beantwoord (in totaal door 50 respondenten overgeslagen, waarvan zeven al eerder zijn afgevallen.) 40 ouders hoefden deze vraag niet te beantwoorden. Specifiek voor vraag 6 ontbreken dus de antwoorden van nog eens drie respondenten.

38 van de 354 ouders geven aan *nooit* te drinken in het bijzijn van hun kinderen: 10,7% van 354. 316 van de 354 ouders geven aan dat ze *zelden*, *soms*, *regelmatig* of *vaak* in het bijzijn van hun kinderen drinken. Bijna 35% antwoordt 'zelden' (122 ouders).

32% van deze ouders geeft aan dat ze *soms* drinken in het bijzijn van hun kinderen. Bijna 19% (van 354) van ouders die (weleens) alcohol drinken, geeft aan *regelmatig* te drinken in het bijzijn van hun kinderen. Dertien ouders geven aan dat ze *vaak* drinken in het bijzijn van de kinderen. (3,67% van 354).

78 ouders van de 397 drinken dus nooit in het bijzijn van hun kinderen, omdat ze nooit drinken of nooit in hun bijzijn drinken. Dit is 19,6 % van 397. Dit betekent dat ruim 80% van deze respondenten zelden, soms, regelmatig of vaak drinkt in het bijzijn van de kinderen.

Figuur 6.1.1. Drinken in bijzijn kids? 160 vaders.

Hoe vaak drinkt u alcohol? (Denk aan wijn, bier of andere drank met alcohol.)											Klik na beantwoorden op 'OK'.		
	Nooit		Zelden		Soms		Regelmatig		Vaak		Total	Weighted Average	
Q4: Ik ben vader/ vervul de vaderrol.	9,38%	15	31,25%	50	31,25%	50	22,50%	36	5,63%	9	100,00%	160	2,84
Total	9,38%	15	31,25%	50	31,25%	50	22,50%	36	5,63%	9	100,00%	160	
												Answered	160
												Skipped	8

Figuur 6.1.2. Drinken in bijzijn kids? 181 moeders.

Hoe vaak drinkt u alcohol? (Denk aan wijn, bier of andere drank met alcohol.)											Klik na beantwoorden op 'OK'.		
	Nooit		Zelden		Soms		Regelmatig		Vaak		Total	Weighted Average	
Q4: Ik ben moeder/ vervul de moederrol.	12,71%	23	37,57%	68	32,04%	58	16,02%	29	1,66%	3	100,00%	181	2,56
Total	12,71%	23	37,57%	68	32,04%	58	16,02%	29	1,66%	3	100,00%	181	
												Answered	181
												Skipped	31

³ De resultaten bij elke vraag zijn ook weergegeven in een figuur (zie Excelbestand). Elke vraag correspondeert met een figuur die begint met het cijfer van de vraag.

Vraag 7: Kinderen die hun ouders alcohol zien drinken, hebben een grotere kans dat ze zelf op jongere leeftijd alcohol gaan drinken dan kinderen die hun ouders niet zien drinken. Dit blijkt uit recent onderzoek.

Vraag 7 is gesteld aan 316 ouders. 314 hebben geantwoord.

205 ouders antwoorden op deze stelling dat ze dit wisten. Dat is 65,3% van 314. [Dit betreft alleen de ouders die \(weleens\) alcohol drinken in het bijzijn van hun kinderen.](#)

[De ouders die vraag 7 hebben overgeslagen, mogen nog opgeteld worden bij dit aantal. \(Zij hebben deze vraag beantwoord bij vraag 13. Merk op dat dit de ouders zijn die nooit alcohol drinken \(in aanwezigheid van hun kinderen\)\).](#)

Ongeveer zes ouders zijn het niet eens met de stelling. Ongeveer negen ouders vinden het logisch of aannemelijk, maar hebben niet geantwoord dat de wetenschappelijke conclusie nieuw voor ze is (of juist bekend). Zie hun opmerkingen in bijlage 2.

Vraag 8: Hoe jonger kinderen beginnen met drinken van alcohol, hoe groter de kans dat ze later meer drinken dan jongeren die op oudere leeftijd beginnen. Dit blijkt uit recent onderzoek.

Vraag 8 is gesteld aan 316 ouders. 314 hebben geantwoord.

210 ouders antwoorden op deze stelling dat ze dit wisten. Dat is bijna 67% van 314. [Dit betreft alleen de ouders die \(weleens\) alcohol drinken in het bijzijn van hun kinderen.](#)

[De ouders die vraag 8 hebben overgeslagen, mogen nog opgeteld worden bij dit aantal. \(Zij hebben deze vraag beantwoord bij vraag 14. Merk op dat dit de ouders zijn die nooit alcohol drinken \(in aanwezigheid van hun kinderen\)\).](#)

Ongeveer vier ouders zijn het niet eens met de stelling. Vier andere ouders vinden de conclusie in de stelling logisch of aannemelijk, maar hebben niet geantwoord dat de wetenschappelijke conclusie nieuw voor ze is (of juist bekend). Zie hun opmerkingen in bijlage 3.

Vraag 9: Bent u bereid om geen alcohol te drinken in het bijzijn van uw kind(eren)?

Vraag 9 is door 313 ouders beantwoord. 171 ouders geven aan dat ze bereid zijn om *geen* alcohol te drinken in het bijzijn van hun kind(eren). Dat is 54,6% van de 313 ouders. 22,7% antwoordt 'misschien'. 22,7% van deze (71) ouders antwoordt niet bereid te zijn om *geen* alcohol te drinken in het bijzijn van de kinderen.

De antwoorden op vraag 9 betreffen alleen de ouders die (weleens) alcohol drinken in het bijzijn van hun kinderen. Dit betreft ook ouders die maar 1 keer per jaar een half glaasje champagne drinken in het bijzijn van de kinderen.⁴ 122 ouders hadden bij vraag 6 aangegeven dat ze zelden alcohol drinken in het bijzijn van hun kinderen. Percentueel geven meer vaders dan moeders op deze vraag aan dat ze bereid zijn geen alcohol te drinken in het bijzijn van de kinderen.

Fig.9.1.1 Bereid geen alcohol in bijzijn kids 145 vaders

Fig. 9.1.2 Bereid geen alcohol in bijzijn kids 159 moeders

⁴ Zie opmerkingen bij interne validiteit.

Vraag 10 is alleen gesteld aan ouders die ja of misschien hebben geantwoord op vraag 9.

Vraag 10: In welke situatie(s) bent u bereid om helemaal geen alcohol te drinken in het bijzijn van uw kind(eren)? Meer antwoorden mogelijk.

241 respondenten hebben deze vraag beantwoord, omdat 71 ouders deze vraag mochten overslaan (zie vraag 9). 29% van de 241 ouders geeft aan bereid te zijn overal en altijd geen alcohol te drinken in het bijzijn van hun kinderen: 70 ouders. *In totaal komen we op 78 ouders die al nooit drinken (in het bijzijn van hun kinderen) plus 70 ouders die bereid zijn dit te doen.*

De situatie die het meest genoemd wordt als antwoord op deze vraag is 'thuis' (147 ouders). Op de tweede plaats komt de sportvereniging (106 ouders).⁵ Op de derde plaats staat: 'bij vrienden of familie' (99 ouders).

Vraag 11: Bent u bereid om minder alcohol te drinken in het bijzijn van uw kind(eren)?

70 respondenten hebben deze vraag beantwoord. *(1 minder dan logisch zou zijn, zie vraag 9).*

27 respondenten geven aan bereid te zijn om minder te drinken in het bijzijn van hun kinderen. 12 respondenten antwoorden 'misschien'. 29 van deze respondenten antwoorden 'nee'. *Dit kunnen ook ouders zijn die zelden alcohol drinken in het bijzijn van hun kinderen.*

Totaal aantal respondenten dat bereid is geen of minder alcohol te drinken in bijzijn kinderen. (vraag 9 en 11) NB Dat betekent niet 'overal en altijd': $171 + 27 = 198$ ouders. Dit is 63,3% procent van de 313 ouders die aangegeven hebben dat ze (zelden tot vaak) alcohol drinken in het bijzijn van hun kinderen. Kortom, 63,3% van deze ouders is na het lezen van de stellingen bereid om geen of minder alcohol te drinken in het bijzijn van hun kinderen.

78 ouders van de 397 drinken dus al nooit in het bijzijn van hun kinderen, omdat ze nooit drinken of nooit in hun bijzijn drinken. Dit is 19,6 % van 397. Dit betekent dat ruim 80% van deze respondenten zelden, soms, regelmatig of vaak drinkt in het bijzijn van de kinderen.

Merk op dat er nog een aantal ouders aangeeft dat ze misschien bereid zijn om geen of minder alcohol te drinken.

Vraag 12: In welke situatie(s) bent u bereid om minder alcohol te drinken in het bijzijn van uw kind(eren)? Meer antwoorden mogelijk.

46 van 80 ouders antwoorden op deze vraag dat ze bereid zijn om *thuis* minder alcohol te drinken in het bijzijn van hun kinderen. *Deze vraag is ook beantwoord door ouders die bij vraag 10 situaties hebben genoemd die niet wekelijks voorkomen. Daarom zijn er meer dan 70 respondenten met betrekking tot deze vraag.*

⁵ NB ten tijde van de afname van deze enquête zijn de sportkantines als enige tijd gesloten. In de laatste week van afname is de horeca gesloten en mag na 20 uur geen alcohol meer buitenshuis gekocht of gedronken worden. Per ingang 14 oktober 2020.

Vraag 13 **Kinderen die hun ouders alcohol zien drinken, hebben een grotere kans dat ze zelf op jongere leeftijd alcohol gaan drinken dan kinderen die hun ouders niet zien drinken. Dit blijkt uit recent onderzoek.**

79 ouders hebben deze vraag beantwoord. 83,5 % (66 ouders) van hen antwoordt 'dat wist ik'. Nog eens zeven ouders geven aan dat ze dit logisch of aannemelijk vinden. [Deze vraag is voornamelijk beantwoord door 78⁶ ouders die nooit drinken of nooit drinken in het bijzijn van hun kinderen. Maar vijf van de 79 ouders geven aan dat deze conclusie nieuw voor ze is, en \(slechts\) een ouder geeft aan zulk onderzoek te betwijfelen.](#)

[Zie ook vraag 7.](#)

Vraag 14 **Hoe jonger kinderen beginnen met drinken van alcohol, hoe groter de kans dat ze later meer drinken dan jongeren die op oudere leeftijd beginnen. Dit blijkt uit recent onderzoek.**

79 ouders hebben deze vraag beantwoord. 81 % (64 ouders) van hen antwoordt 'dat wist ik'. [Deze vraag is voornamelijk beantwoord door 78 ouders die nooit drinken of nooit drinken in het bijzijn van hun kinderen. Dertien van de 79 ouders geven aan dat deze conclusie nieuw voor ze is. Twee geven aan dat ze de conclusie aannemelijk vinden.](#)

[Zie ook vraag 8.](#)

⁶ Mogelijk is één respondent voor een tweede keer bij deze stellingen gekomen, of is de vraag beantwoord door een respondent die de vragenlijst atypisch heeft doorlopen.

Methodologie

Externe validiteit

Steekproef

In totaal hebben 400 respondenten de vragenlijst ingevuld. 380 ouders hebben de vragenlijst volledig ingevuld, waarvan 212 de moederrol vervullen en 168 de vaderrol.

Een steekproef van 385 respondenten zou resultaten opleveren die, uitgaande van zo'n 5 miljoen Nederlandse ouders met (gedeeltelijk) thuiswonende kinderen onder de 18 jaar, met een standaard meetfout van 5%⁷ kan worden gezien als een benadering van een representatief aantal deelnemers. Aangezien het geen aselechte steekproef betrof en de enquête online en alleen in het Nederlands is afgenomen, zijn beperkingen voor de externe validiteit van deze enquête, namelijk wat zegt dit over 'alle ouders met (gedeeltelijk) thuiswonende kinderen tot en met 17 jaar in Nederland'. Het aantal ouders dat de enquête wel aangeboden kreeg, maar niet invulde, is niet bekend. Evenmin is de reden bekend waarom deze ouders de enquête niet hebben ingevuld.

De meeste respondenten zijn geboren tussen 1965 en 1995. Zie voor representativiteit wat betreft opleidingsniveau figuur 16.1. Representativiteit wat betreft consumptie van alcohol onder de respondenten: zie vraag 5. Er hebben meer vrouwen dan mannen deelgenomen.

Werving respondenten

Tussen 7 en 24 oktober 2020 is een online enquête afgenomen in opdracht van de Alliantie Alcoholbeleid Nederland. Respondenten zijn geworven via e-mail (Hogeschool Utrecht – docenten en studenten Minor Inleiding Toegepaste Psychologie, aanvullend netwerk alliantie-leden), Linked-In, Facebook (Ouders van Nu, Toegepaste Psychologie, netwerk alliantie-leden) en Whatsapp, alsmede via de Nieuwsbrief van de Alliantie en van het Seminarium voor Orthopedagogiek. Dit heeft een respons opgeleverd van 197 voltooide enquêtes. (25% van deze respondenten is vader, 75% is moeder) Aanvullend zijn 207 respondenten geworven via een betaald panel van Survey Monkey (waarvan circa 75% vader en 25% moeder).

In de introductiebrief van de enquête is het doel van de enquête in relatie tot de campagne duidelijk aangegeven. Dit kan enige mate van selectieve respons hebben opgeleverd, bijvoorbeeld doordat ouders die het onderwerp belangrijk vinden vaker overgingen tot deelname. Omdat ook een VVV-cadeaubon kon worden gewonnen, zal ook een deel van de vrijwillige respondenten hierdoor gemotiveerd zijn geweest om mee te doen. Ongeveer de helft van de vrijwillige deelnemers heeft aangegeven in aanmerking te willen komen voor de bon.

⁷ "Dit is het getal dat meestal wordt weergegeven in opiniepeilingresultaten van dagbladen of televisie. Bijvoorbeeld, als u een foutenmarge van 4% gebruikt en 47% van uw steekproef een bepaald antwoord geeft, dan kan u er "zeker" van zijn dat als u diezelfde vraag aan de volledige populatie had gesteld, tussen 43% (47-4) en 51% (47+4) datzelfde antwoord zouden gekozen hebben" (2020, Checkmarket).

Interne validiteit

Vraag 7 & 8; 13 & 14⁸

Het lijkt er op dat een relatief groot percentage respondenten aangeeft over wetenschappelijke kennis te bezitten, aangaande vraag 7 & 8 (13 & 14). Dit lijkt een overschatting van de feitelijke kennis die op deze specifieke wetenschappelijke bevindingen aanwezig kan zijn bij de respondenten. Een aantal verklaringen hiervoor:

- De deelnemende respondenten vinden de uitspraken logisch en aannemelijk, en wanneer ze deze lezen, bedenken ze dat ze bekend zijn met de inhoud ervan;
- Een aantal respondenten denkt bij stelling 8 dat daar hetzelfde staat als bij stelling 7? Idem bij stelling 14, na stelling 13?
- De inhoud van de introductie van de enquête heeft een aantal respondenten in algemenere zin 'geprimed' met betrekking tot de boodschap dat alcohol drinken in bijzijn van kinderen een nadelig gevolg heeft;
- De deelnemende respondenten waren mogelijk relatief vaker bekend met het onderzoek dat hiernaar recentelijk is verricht, of met het effect van voorbeeldgedrag. Mogelijk hebben ouders die hier meer van wisten relatief meer aandacht of belangstelling voor de enquête en campagne dan ouders die niet wensten deel te nemen.

Vraag 5 & 6

De vragen 5 en 6, over de frequentie van alcohol drinken (in het bijzijn van kinderen) zijn niet bedoeld om een inschatting te maken van de feitelijke frequentie van alcoholgebruik. Het verschil tussen *zelden* en *soms* bijvoorbeeld, zal door respondenten wisselend geïnterpreteerd zijn. Respondenten merken terecht op: (opmerking 40: "ik drink regelmatig maar alleen in het weekend 1 á 2 glaasjes wijn."; opmerking 45: "Ik ben niet bereid om minder te drinken omdat ik nauwelijks drink! ... Ik drink 1 keer per week wijn (is dat soms of zelden??) en daarvan zijn mijn kinderen er soms bij. Tja.").

opmerking 58: "Wat versta je onder soms? En hoeveel wordt er soms gedronken? Soms een hele fles zal net zo schadelijk zijn als vaak een glas of zit dat anders? Wat voor mij soms is kan voor mijn buurman vaak zijn. ..."; opmerking 59 "Drink zoiezo weinig hoor soms op vrijdag 2 glazen wijn haha wou t toch even zeggen").

De vragen 5 en 6 zijn bedoeld om enerzijds in te schatten in hoeverre ouders hun alcoholgebruik al aanpassen aan de aanwezigheid van hun kinderen (vergelijk antwoorden op vraag 5 en 6). Anderzijds gaat het om de globale subjectieve beleving van de respondent in de frequentie van alcoholgebruik in het bijzijn van de kinderen, in relatie tot de vragen 7&8. Vraag 6,7 en 8 samen, kunnen in relatie

⁸ Ter info: Vraag 13 geeft dezelfde stelling als vraag 7. Vraag 14 geeft dezelfde stelling als vraag 8. (zie Bijlage 1, De Enquêtevragen)

tot de bereidheid tot niet meer of minder drinken worden bekeken: respectievelijk de vragen 9,10, 11 en 12. (Sluit aldus aan bij opmerking 45: "Ik ben niet bereid om minder te drinken omdat ik nauwelijks drink! ". Ik drink 1 keer per week wijn .. en daarvan zijn mijn kinderen er soms bij. Tja.". En bij opmerking 49: "Bij de vragen over niet/minder drinken in aanwezigheid van mijn kinderen heb ik "nee" ingevuld. Met name omdat ik zelden drink, (en dan max 2 glaasjes) de luttele keren dat ik drink zijn meestal al niet in aanwezigheid van mijn kinderen. De hele enkele keer dat ik wel drink in hun aanwezigheid is verwaarloosbaar. Zou ik maandelijks (of frequenter) in hun aanwezigheid drinken, dan zou ik "ja" hebben ingevuld.)

Om vergelijkbare redenen is niet gevraagd naar de *hoeveelheid* alcohol die men drinkt. Daarbij komt dat dit lastig is om via een enquête te vragen, vanwege mogelijk gebrekkige zelfkennis, interferentie van geheugenfuncties en sociale wenselijkheid. Het bijhouden van een logboek en observatie door een tweede partij zouden betere meetinstrumenten zijn.

Kortom: met de globale inschatting van de frequentie bij vraag 5 en 6 is rekening gehouden in de verdere filtervragen en bij interpretatie van de resultaten.

Vragen naar een voornemen

Met een enquête kan het feitelijke, of toekomstige gedrag van mensen niet feilloos worden gemeten. Vragen naar toekomstig gedrag geeft een eerste indruk van de houding en bereidheid van de respondenten. Op de ouders die op het moment van deelname aangeven dat ze bereid zijn om te stoppen of te minderen met het drinken van alcohol in het bijzijn van hun kinderen, kunnen verschillende factoren van invloed zijn: zo kunnen respondenten zichzelf overschatten en kunnen ze door voortschrijdend inzicht en door invloeden in de omgeving, op een later moment anders denken over hun bereidheid om te stoppen of te minderen met het drinken van alcohol in het bijzijn van hun kinderen.

Sociale wenselijkheid

Bij psychologisch onderzoek middels een enquête kan er sprake zijn van antwoorden die beïnvloed zijn door de factor die we sociale wenselijkheid noemen. Omdat de enquête anoniem en online is afgenomen, kan aangenomen worden dat sociale wenselijkheid een kleine, of geen rol zal hebben gespeeld.

Bijlage 1 De Enquêtevragen

- V1 Verzorgt u een of meer (gedeeltelijk) thuiswonende kinderen tot en met 17 jaar?
- V2 Hoeveel (gedeeltelijk) thuiswonende kinderen heeft u?
- V3 Leeftijd (gedeeltelijk) thuiswonende kind(eren). Meer antwoorden mogelijk.
- V4 Kruis aan wat van toepassing is, met betrekking tot de kinderen die (gedeeltelijk) bij u wonen:
- V5 Hoe vaak drinkt u alcohol? (Denk aan wijn, bier of andere drank met alcohol.)
- V6 Hoe vaak drinkt u alcohol in het bijzijn van uw kind(eren)?
- V7 Kinderen die hun ouders alcohol zien drinken, hebben een grotere kans dat ze zelf op jongere leeftijd alcohol gaan drinken dan kinderen die hun ouders niet zien drinken. Dit blijkt uit recent onderzoek.
- V8 Hoe jonger kinderen beginnen met drinken van alcohol, hoe groter de kans dat ze later meer drinken dan jongeren die op oudere leeftijd beginnen. Dit blijkt uit recent onderzoek.
- V9 Bent u bereid om *geen* alcohol te drinken in het bijzijn van uw kind(eren)?
- V10 In welke situatie(s) bent u bereid om helemaal geen alcohol te drinken in het bijzijn van uw kind(eren)? Meer antwoorden mogelijk.
- V11 Bent u bereid om *minder* alcohol te drinken in het bijzijn van uw kind(eren)?
- V12 In welke situatie(s) bent u bereid om minder alcohol te drinken in het bijzijn van uw kind(eren)? Meer antwoorden mogelijk.
- V13 Kinderen die hun ouders alcohol zien drinken, hebben een grotere kans dat ze zelf op jongere leeftijd alcohol gaan drinken dan kinderen die hun ouders niet zien drinken. Dit blijkt uit recent onderzoek.
- V14 Hoe jonger kinderen beginnen met drinken van alcohol, hoe groter de kans dat ze later meer drinken dan jongeren die op oudere leeftijd beginnen. Dit blijkt uit recent onderzoek.
- V15 In welk jaar bent u geboren?
- V16 Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?
- V17 Hartelijk dank voor uw deelname! U kunt hieronder desgewenst een reactie geven op deze enquête.

Bijlage 2 Opmerkingen bij vraag 7

- Ik ben het niet eens met deze stelling
 - Vind het onzin
 - Vind dat zelf apart, en niet helemaal waar
-
- Normaal gebruik lijkt me niet zo'n probleem. Met kids in gesprek blijven over alcohol.
 - Ik persoonlijk denk dat het risico meer zit in de wijze waarop alcohol genuttigd wordt. Is het dagelijks? Meerdere glazen per x. Dan zeker eens met onderzoekuitslag. Is het zelden, bij bijzondere gelegenheden en in zeer beperkte mate, waarbij kinderen informatie krijgen over de risico's en gevolgen van alcohol, dan denk ik dat kinderen leren verantwoord met alcohol om te gaan. Geheelonthouding is voor mij geen doel in de opvoeding van mijn kinderen. Verantwoord leren omgaan met alcohol wèl.
-
- mijn waarneming is anders
 - Klinkt logisch, voor mij was het omgekeerde
-
- Lijkt me waarschijnlijk
 - Klinkt aannemelijk, maar wist het niet
 - Dat klinkt logisch
 - Dat lijkt inderdaad logisch
 - Niet over nagedacht maar lijkt logisch
 - wist ik niet, maar verbaast me ook niet
 - Wel eens iets over gehoord
 - Logisch maar ik was niet echt bewust hierover

Bijlage 3 Opmerkingen bij vraag 8

- Ik ben het niet eens met deze stelling
 - Onzin
 - Ik zie de meeste probleemdrinkers bij jongeren onder diegenen die tot hun 16/18 geen alcohol hebben mogen drinken
-
- Niet helemaal mee eens.
 - Zie ook vorige antwoord. Een kind van 8 dat alcohol drinkt zonder in staat te zijn de gevolgen en risico's te overzien zal dat risico zeker lopen. Een 15/16 jarige die, onder supervisie ouders, af en toe "een slokje/bodempje" mag drinken, mits diens ontwikkeling hem in staat stelt gevolgen te overzien loopt dat risico m.i. aanzienlijk minder. Overigens is leeftijd daarin voor mij minder leidend; ontwikkelingsfase is daarin belangrijker. Mijn oudste mag sinds 15e af en toe proeven, mijn jongste (1 jaar jonger) nu bijna 16, nog steeds niet. Juist hierom.
-
- logisch gevolg
 - Ook logisch
 - Lijkt me evident
 - Dat klinkt logisch

Bijlage 4 Inhoudelijke reacties op de enquête

Goed onderwerp

- 10 Heel goed onderwerp, mag zeker onder de aandacht komen jongeren en alcohol gebruik.
- 24 goed om te weten dat wist ik niet
- 27 erg goede survey en ik ga het doen
- 33 Goede vragen die je tot nadenken zetten
- 36 Goed dat hier nu ook aandacht aan besteed wordt. Alcohol drinken is nog steeds gewoon. Als je dan geen alcohol drinkt en dat wil door geven wordt dat vaak vreemd gevonden.
- 38 Wel goed onderwerp om te bespreekbaar te maken voor zowel ouder/verzorgers als de kinderen. Stukje bewustwording in gedrag en gewoonten.
- 52 De optie 'zelden' bleek niet minimaal genoeg. En ik hoop echt dat mijn kinderen niet aan de drank gaan omdat ze me een keer per jaar champagne zien drinken. Anders hou ik daar ook mee op.

Bewust opvoeden

- 34 Ik heb ondanks dat ik drink, kinderen die dat niet doen. Het is net als bij de opvoeding over koffie drinken, roken, stemmen en autorijden. Sommige dingen doe je op een bepaalde leeftijd en onder bepaalde omstandigheden en andere niet. Het opvoeden en (voor) leven moet je dus altijd bewust doen, waar het ook om gaat.
- 39 Ik vind dat je als ouder een voorbeeld moet zijn als het gaat om hoeveel, wanneer en waarom je alcohol drinkt. En dat je kinderen moet uitleggen dat alcohol brein cellen vernietigd een dat ze er daarom verstandig aan doen om zo lang mogelijk geen alcohol te drinken. Ook besteden we aandacht aan hoe groepsdruk werkt. Onze kinderen zijn zelf verantwoordelijk voor wat ze in hun lichaam stoppen, of dat om alcohol, eten of drugs gaat. Het is heel duidelijk hoe we (vooral) over drugs en alcohol denken. De verantwoordelijkheid ligt bij hen. Tegen de tijd dat ze er werkelijk mee in aanraking komen, zijn wij waarschijnlijk niet in dezelfde ruimte en zullen ze zelf móeten kiezen.
- 42 Drink minder, en geniet toch.
- 43 Het verbaast me dat ouders hun kinderen thuis alcohol laten drinken voor de 18de. En dan onder de noemer ach liever thuis dan elders.

- 44 Jammer dat er niet naar de motivatie om wel in bijzijn te drinken wordt gevraagd. NIX18 had genoemd kunnen worden.
- 46 Ik drink niet eens 1 keer in de maand alcohol. Ik vind het belangrijk dat kinderen leren dat je het ook zonder alcohol gezellig kunt hebben (feestje, verjaardag). Maar dat het best oké is als je bij het kerstdiner een glaasje wijn drinkt.
- 50 Kinderen zijn zeer bewust. Geen alcohol onder 18 jaar.

Praten en (met mate) wel zelf drinken

- 1 Ik vind vooral praten met je kinderen over alcohol belangrijk. En zorgen dat je drinkt met mate.
- 60 ... Verder denk ik dat het helemaal niet per se goed is als kinderen hun ouders nooit zien drinken. Liever ga ik het gesprek met ze aan en leg ik uit waarom ik alcohol drink en waarom zij dat niet mogen. Ik ben ervan overtuigd dat door het gesprek met ze aan te gaan en ze zelf tot inzichten te laten komen veel effectiever is dan het gewoon dood te zwijgen (c.q. het ze niet laten zien). Dit in tegenstelling tot roken, waarbij wel is aangetoond dat meeroken schadelijk is.

0,0%

- 4 Ik drink zelf Heineken 0.0 Ik ben dan ook wel benieuwd of kinderen later dan alcoholvrij gaan drinken als ze hun ouder 0.0 zien drinken ;)
- 35 Waar wij nog mee worstelen is of dit net zo werkt met 0.0. Hij zegt nu al regelmatig "biehtje" maar er is nog geen onderscheid. . Hij mag het uiteraard niet maar toch.
- 57 Ik drink wel regelmatig alcohol vrij bier. Heeft dit ook invloed op het drink gedrag van mijn kinderen? Dit wordt nu niet meegenomen in de enquête.
- 61 Ik ben wel benieuwd naar de mening over alcoholvrije drankjes en kinderen.

Hekel aan alcohol

- 54 Mijn kinderen hebben tot nu toe een hekel aan alcohol. dit omdat hun opa veel dronk waardoor hun de gevolgen van zijn gedrag zagen . Gelukkig is hij daarmee gestopt en is nu weer een lieve betrokken opa.

Voor het volledige overzicht met opmerkingen, met ook meer algemene positieve reacties, zie de ruwe resultaten van de enquête (PDF 404 Reacties Gegevens V17).

Bronnen

Checkmarket (2020). Opgehaald d.d. 5 oktober 2020 van <https://nl.checkmarket.com/steekproefcalculator/>.

Smit, K. (2020). The developmental pathway to alcohol use: From exposure to consideration to action. Proefschrift, Radboud Universiteit Nijmegen. www.ridderprint.nl.

Trimbos (2018). Zien Drinken Doet Drinken. Opgehaald d.d. 4 november 2019 van <https://www.trimbos.nl>

Trimbos (2020). Zien drinken doet drinken? Een update! Opgehaald d.d. 28 oktober 2020 van <https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel/product/af1600-zien-drinken-doet-drinken>.